

# KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.  
Nem tagoknak előfizetési díj:  
Egész évre 10 ft, félévre 5 ft, negyedévre 2 ft 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Közpósta).  
Üllői út 22. szám.  
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

## AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

### Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület  
rendkívüli közgyűlésére,

mely 1897. évi február hó 14-én (vasárnap)  
délelőtt 10 órakor fog Budapesten a Köztelken  
megtartatni.

#### Tárgyai:

1. Az egyesület alapszabályainak megváltoztatása, mely változtatások, részint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének megalkadásából, részint a természetes fejlődésből kifolyólag szükségesek váltak.

2. Határozattal kimondása annak, hogy az OMGE. a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége központi teendőit ellátja.

3. A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége központi költségéhez a hozzájárulási összeg megszavazása.

4. Az egyesület tisztikar, segéd- és szolgaszemélyzet szolgálati és fegyelmi szabályzatának megerősítése.

Budapest, 1897. január hó 16-án.

Gr. Desseffy Aurél s. k.  
elnök.

### Gazdasági előadások.

(1897. február 15., 16., 17.)

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által a földművelésügyi miniszter támogatásával a f. évben rendezendő gazdasági előadások szervezte a következők:

Első nap. Február 15. (Hétfő.)

Havas Miksa: „A jelzások kölesönök és azok konvertálása”.

Cserháti Sándor: „Talaművelésünk leggyakoribb hibái”.

Délután Mitrágya vita.

Második nap. Február 16. (Kedd.)

Hemsek Árpád: „A belterjes gazdálkodás Magyarországon milyen viszonyok között indokolt?”

Kerpely Kálmán: „Takarmányövények termelése.”

Bovara Frigyes: „A répbogár irtása.”

Molnár István: „Mezőgazdasági gyümölcs-termelés”. A gyümölcsértékesítés módjai”.

Központi vásároknak megtekintése.

Harmadik nap. Február 17. (Szerda.)

K. Ruffy Pál: „Szarvasmarha és sertés gazdasági hizlalása”.

Baross Károly: „A szőlők újjalakítása.”

Nadányi Miklós: „A szőlők fásajtása.”

A gazdasági előadások és mitrágya vita részletes tervezetét a „Köztelek” 8-ik számában közöltük, melyet az egyesület irodája az érdeklődőknek kívánatra megküld.

Változás a Gazdasági előadások tervezetében.

Az OMGE. által f. hó 15., 16. és 17-dik napján rendezendő gazdasági előadásoknak tervezete újabb előadással bővült. Ugyanis 17-én (szerdán) délelőtt a Baross Károly előadást követően Nadányi Miklós is előadást fog tartani a szőlők fásajtásáról s bemutat két saját-találmány gépet, melyek a szőlők fásajtási munkálatát megkönnyítik. E gépek az előadások tartama alatt közszemlére lesznek kitéve a Köztelek helyiségében.

### Tavaszi luxulóvásárok.

A folyó évi luxulóvásárok a Tattersallban április hó 4., 5. és 6-án, továbbá május hó 3., 4. és 5-én fognak megtartatni.

Bejelentési iver ezen lóvásárookra kaphatók a Tattersall titkárságánál, Bpest külső Kerepesi-ut (Tattersall), vagy az OMGE. titkárságánál.

A díjlovaglás és díjgratálás pedig május 12-én fog megtartatni.

### Előleges értesítés.

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” tenyészállatvásár rendező bizottsága 1. hó 29-én tartott ülésében elhatározta, hogy a f. évi tenyészállat-

vásár Budapesten május 2, 3. és 4-én tartassék meg. A vásárra szarvasmarha, juhok és sertések bocsátatnak. Sertések azonban csak a földművelésügyi m. k. miniszter külön engedélye alapján engedtetnek a vásárra.

Ugyancsak elhatározta azt is, hogy ezen tenyészállatvásár alkalmából — miután megfelelő fedett helyiségekkel fog rendelkezni — gépkiallítás, mitrágya és abraktakarmány kiállítás is rendeztetessék.

Midőn is ezen körülményre az érdeklődők figyelmét felhívjuk, egyttal tudatjuk, hogy a tenyészállatvásár és kiállítás programja legközelebb ki fog dolgoztatni és az érdeklődők rendelkezésére bocsátatni.

Igazgató.

### Dohánykivitelünk hanyatlása.

Az a szomorú folyamat, mely hazánk dohánytermelésének általános hanyatlásában évtizedek óta végbemegy, hatását dohánykivitelünkre is érvényesít. Magyarország majdnem egy századévig Európa legjelentékenyebb dohánytermelő állama volt, a melynek dohánytermékei nemcsak Ausztria gyarait látták el és az ottani fogyasztást fedezték, hanem az összes nyugat-európai államok fogyasztói előtt igen keresett és jól megfizetett cikkeket képeztek. A legrégibb adatok szerint p. o. egyedül Triestben át 1779-ben 1007 mázsa burnót és 32.731 mázsa nyers levelű vitetett a külföldre, 1780-ban pedig Fiumén és Buccarin keresztül 24.905 mázsa leveles dohány.

A dohánykivétel ez időben még teljesen szabad volt, mígsem az osztrak

**Magyar Mezőgazdák Szövetkezete**

Budapest Alkotmány-utca 31. szám.

**Tavaszi mag-árjegyzékünk**

e lap 190. oldalán található.

kormány az „Abaldó” elnevezés alatt ismert kirendeléseket létesítette Magyarországon is, melyek az osztrák akkor már egyedüriségi jövedelmek magyarországi főkiájt képezték arra a célra, hogy az osztrák jövedék a magyar dohányt ezek után vásárolja meg.

Az Abaldó létesítése után a dohánykivitel annyiban szenvedett korlátozást, hogy a dohánykivitelre a kirendelések valamelyikétől kellett a kiviteli szabadalmat megvásárolni úgy, hogy 1783-tól kezdve a magyar dohánykivitel az osztrák jövedék egésze alatt történt. 1783—1818-ig terjedő 35 év alatt 4.287,674 mázsa dohány vitélet ki Ausztriába, a mi évi átlagban 120,779 mázsát tett ki. 1819-től kezdve Ausztria mind nagyobb mértékben veszi igénybe a magyar dohányt, a mi 1824-ben 163,740 mázsára. 1831-ben 234,265 mázsára, 1836-ban 327,641 mázsára, 1840-ben 336,473 mázsára, 1846-ban 383,675 mázsára ment.

Úgyanekek a szorosabb értelemben vett külföldre való kivitel is jelentékeny lendületnek indult s 1818-ban 43,016 mázsát, 1825-ben 44,078 mázsát, 1830-ban 49,754 mázsát, 1841-ben 72,832 mázsát, 1846-ban 77,447 mázsát tett ki. Egészben véve ezen időszokban a szorosabb értelemben vett külföldre szóló dohánykivitel 25%-át tette ki Ausztriába kivitt dohány mennyiségének.

Az osztrák dohányjövédék Abaldó nevű kirendeléseinek életbe lépése után már látszott a törekvés, hogy a magyar dohányokat Ausztria részére minél olcsóbban vásárolják. Ezt mutatják azok az árak, melyeket a magyar dohányok a szabad piacokon elétek és melyeket azokért az Abaldó fizetett. Így:

1800—1804-ig a pesti piacokon átlag fizettek . . . . .	10 fr 46 krt	
az egyedüriség . . . . .	5	13
1805—1809-ig a pesti piaczon . . . . .	31	58
az egyedüriség . . . . .	11	42
1810—1814-ig a pesti piaczon . . . . .	36	30
az egyedüriség . . . . .	4	36
1815—1818-ig a pesti piaczon . . . . .	43	11
az egyedüriség . . . . .	10	34

Igaz, hogy az árak közötti óriási különbségnek az is oka, hogy az egyedüriség ezüst készpénzben fizetett, míg a piaczon az 1800. év óta folyton hanyatló értékű papírpénz forgott, azonban ennek daczára a jövedék által így nagy mértékben leszorított árak mellett Magyarország egyik legjelentékenyebb nemzeti jövedelme óriási veszteségeket szenvedett, és a kényszerbevallásnak ezen bizonyos mértékű szelidebb neme által oly orvosi versenyt nyert, hogy ezzel szemben a külföldi kivitelben is csökkenteni kellett az árakat annál inkább, mert az osztrák jövedék érdekében megvédekezés szempontjából a külföldre kivitt dohányra 1824 óta mázsánként 20 ezüst krajczár vám-tétel fizetése volt kötelező.

A szabadságharc után osztrák provizorium alá került Magyarországon az osztrák kormány a dohány monopóliumot 1851-ben szintén életbe léptette és az 1867-ig az osztrák jövedék igazgatása alá tartozott.

Ezen időszakban a dohánykivitel különösen az olasz államokba, mint Sardinia, Toscanába, Modena és Parma hercegségeikbe jelentékenyen fellendült. E kivitel részben a termelők részéről, akik bizonyos feltételek mellett kivitelre szabadon termelhetek, részben magánkereskedők részéről, akik szabadon vihettek ki, részben azonban, különösen nagyobb kereslet alkalmával, vagy akkor, amidőn a csekélyebb termés miatt kivitelre kisebb mennyiségű dohány állott rendelkezésre, az osztrák jövedék készleteiből történt, mert az osztrák jövédéki kezelősége gondja volt arra, hogy a magyar dohánynak megnyert külföldi piacai megtartassanak és az ilyen módon bekövetkezett hiányt a jövedék inkább saját szükségleteinek a külföldről való fedezésével pótolta.

A magyar dohánykivitel ily körülmények között igen élénk volt. Így 1851-ben 190,686 mázsát tett ki, 1855-ben ez 6844 mázsára csökkent, de ez időtől fogva ismét fokozatos emelkedésnek indult, 1860-ban 65,765 mázsára, 1864-ben 81,983 mázsára, 1865-ben 156,989 mázsára, 1866-ban 123,113 mázsára rugott.

Ebben az időszakban a magyar dohánykivitelnek már számos akadályja támadt, egyrészt a külföldi államok magas védővámjaiban, másrészt a nyugat-európai államokban meghonosodott és mind nagyobb mértékben terjedő dohánytermelés folytán, mely a szükségletek egy nagyrészt fedezte, részben pedig abban is, hogy a magyar dohányok a külföldre nem eléggé megváltogatott és osztályozott állapotban kerülven ki, dohányaink hitelét nagyban megrontották.

Ennek tulajdonítandók azok az aránylag alacsony árak is, amelyeken a kiviteli kereskedők a dohányokat megvették, s melyek 1860, 1861, 1862-ben 10, 15, illetve 20 frtot, 1863. 1864-ben a dohánytermelés szaporodtával 7—15 frtot tettek ki, 1865-ben pedig még ezen alul is csökkentek. Ennek daczára azonban Ausztriától eltekintve Magyarország a 60-as évekből évenként átlag egy millió forint ára dohányt exportált a külföldre.

A magyar kormány a dohányjövédék kezelését az 1867-iki kiegyezés évében vette át. Ez időben Magyarországon 112,093 knt. holdon termellettek dohányt, a mely terület 1894-ben már 64,462 k. holdra csökkent. És pedig nem kell azt hinni, mintha ez csak részben is az átlagtermések fokozásának volna tulajdonítható, mert míg az 1867-ben 443, 1868-ban 508 kg. volt, 1894-ben 533 kg.-ot tett ki, a mi semmiestre sem indokolná a termelési területnek majdnem 50 százalékkal való csökkentését. Már inkább világot vet a dohánytermelő

terület csökkentésének indokára az, hogy az osztrák jövedék 1889. óta folyton kisebb mennyiségű magyar dohányt vesz át. E csökkentést legjobban a következő tanulságos táblázat mutatja:

	Az álteltési területből	
	magyar jövedékre eső rész	osztrák knt. holdakban
1883.	40,000	55,000
1882.	43,000	50,000
1885.	32,000	58,000
1886.	35,000	55,000
1887.	32,000	60,000
1888.	36,000	50,000
1889.	29,000	51,000
1890.	30,000	49,000
1891.	33,000	47,000
1892.	36,000	37,000
1893.	39,000	31,000
1894.	35,000	29,000

Még inkább világot vet a dohánytermelés csökkenésére a külföldi kivitel csökkenése. Ez 1869-ben 81,312 méter-máza volt, 1871-ben 147,104 méter-mázsára, 1872-ben 121,862 méter-mázsára emelkedett, innét kezdve azonban majdnem fokozatos mélyezésnek indult, 1894-ben 22,376 méter-mázsára szállott alá.

Hogy ezt az óriási csökkenést másban, mint dohánynak rossz minőségében keressünk nem lehet, az teljesen világosan áll előttnök. Amde a minőség csökkenésének nem maguk a termelők az okai, akiket a dohányjövédéki igazgatás teljesen a kezében tarthat, akiket dohánytermelési politikájával teljesen iránythat.

A főbb úgy az osztrák átvétel mint a külföldi kivitel csökkenésénél kéréségvilát az, hogy a magyar dohány minősége hanyatlott, mert a jövedék a minőségi termelés terén semmiféle ösztönző eszköz foganatba nem vett; mert a jövedék a dohányjövédéket tisztán fináncziális szempontból fogya fel, nem törődött azzal, hogy a magyar termelők nagy része tönkre megy, ha a dohánytermelés megszűnik. Vette a dohányt külföldről, ahonnet alkalmasabbat kapott, amelyből a gyártás és eladás utáni nagybó jövedelmét tudott előállítani, de arra nem törekedett, hogy a magyar dohánytermelés minőségileg akár áldozatok árán is emeltesse, mert ennek a nemzet életében nagyobb a jelentősége, mint két-három millió forint dohányjövédéki jövedelem esetleges elmaradásának.

A jövedéknek mi sem lehet fontosabb kötelessége, mint immár az utolsó órában megtenni az intézkedéseket a magyar dohánytermelés minőségi emelésére, ellenkező esetben a pusztulás a dohánytermelés terén rövid idő alatt teljesen befejeződhet nemcsak a magyar dohánytermelő, de a jövedéknek is legnagyobb kárára.

Ennek megakadályozását az amugy is súlyos válságban sülndő termelők a jövedéktől méltán várhatják, de méltán várhatja az egész magyar közvélemény, hogy a nemzet jelentékeny produktív részét az állam pusztulni ne engedje, ha már kihasználta.

**NÖVÉNYTERMELÉS.**

Rovatvezető: **Kerpely Kálmán.**

**Czukorczirok és durratermesztés.**

(Együttal fölvetel a 80. számú kérdésre.)

A magyar gazdaságok takarmánytermesztésének alapját a luczerna, lóhere, zabosbikköny és a sürvetési tengeri (csalámdél) képek; ezeknél háladosatoss és értékesebb növényekre nem igen fog szert tenni. Mindentől azt, a hol a csalámdél jó sikerül, az egyéb a fajta takarmányembék közli ezt illeti meg az elsőbbség. A czukorczirok és durra tehát — dezzára egyneműek jó tulajdonságaiknak — a csalámdél mellett csak kisegítő szerepet vihetnek, a mennyiben ennek részben pótlóására egészen jól felhasználhatók.

A mi a **czukorczirót** illeti, előnye a csalámdélvel szemben abban áll, hogy a szárazságot nem sulyi meg annyira s viszont kevesebb időben 2 kaszálást adhat. Ha a czukorczirok kevesében 1—2 esőt kap, akkor a későbbi szárazságot jól bírja, mint azt az 1894-diki esztendő is megmutatta; mert ott, a hol a csalámdél esült, a czukorczirok elég jó kaszálást adott. Ily esetben azonban sarjra ne számítsunk, legjobb esetben csak annyira fejlődik ki, hogy legelőtlen lehet. Ha azonban az idejékorán végzett s magas tarlóval vagy első kaszálás után 1—2 esőt kap, sarjfejlődése kielőgő.

Ha azt akarjuk, hogy az állatok jól egyék és sok izéket ne hagyjanak, korán kell kaszálni: **mielőtt hűvösá megjeleneik.**

Ily esetben, igaz, hogy a csalámdélrel leveleiben szegényebb s fásabb, de azért eléggé jóminőségű takarmányt szolgáltat, de hozzáadni ily esetben megőgötte áll a csalámdélnek; ebbe viszonyítva körülbelül 4/5-adát kisbő termést ad, ha a csalámdélrel elmulasztjuk, erősen megfásodó takarmányt ad, az állatok nem szivesen eszik, sok izéket hagynak; ezenkívül az elkésett kaszálás után a sarjfejlődése sokkal bizonytalanabb. Etetését tekintve ily adagokban adhatjuk, mint a csalámdél. A takarmányozásnál azonban csak másodrendű szerepet töltsék s leginkább csalámdélrel mellé szőriának neki helyet. Megjegyzem, hogy neve dezzára is, a czukorczirokban kevesebb a cukor, mint a csalámdélben s éppen ezért nem ily izetes mint utóbbi; az állatok hamarabb megundók. Némely gazdaságban felváltva etetik a csalámdél s a czukorczirót azért, hogy az állatok azután a csalámdélét annál mohóbban egyék. A czukorczirok termesztésénél alantani a takarmánytermesztést nem lenne helyes dolog, de kisebb területen termelni megfelelő viszonyok között indokolt, mert száraz időben pótolhatja a csalámdél.

A czukorczirok nagyobb igényeket támaszt a talajjal s kilmával szemben, mint a csalámdél. Csakis jól trágyázott földön ad megfelelő termést és sarjut, csakis jó meleg időjárás esetén bír kielőgő fejlődéssel. Eppen azért korán vetni nem lehet, csakis ha az időjárás kellőképpen felmelegedett április hó végén, majus hó elején; ilyenkor tehát a kései vetés talajméd pótolhatja. A czukorczirok — épp úgy mint a durra — eleinte igen lassan nő (különösen ha kissé hűvösebb az időjárás) miert is a gyomok könnyebben elnyomhatók; ily esetben kapálni vagy erősen fogsolálni kell.

A czukorczirok a talajt nemcsak hogy jobban kiszárítja, de tápláló anyagokban (különösen nitrogénben) is jobban kimeríti a csalámdélét; ezen oknál fogva az őszienek távolról sem ily jó előveteménye, mint a csalámdél, a mely különböző különösen szárazabb ősszel szokott igen feltűnő lenni.

Magtermelése is bizonytalanabb; magja későn ér s ennek következtében, különösen a madarak okoznak benne jelentékeny károkat.

Röviden összefoglalva az itt elmondottakat, kitűnik, hogy a czukorczirok a talaj s kilmával szemben nagyobb igényeket támaszt a csalámdélén; a talajt jobban kisé, kissé vényültebb állapotban kóros takarmányt szolgáltat és az őszienek kevésbé jó előveteménye; előnye ezzel szemben, hogy a szárazságot nem sulyi annyira, és esetleg sarjfejlődése is kevesebb, miert is különösen a kései vetési csalámdél részben pótlására használható.

A mi a **durrát** illeti, ez tenyésztési feltételeit tekintve megegyezik a czukorczirokkal. Szintén nagy melegt igényű növény, miert is az Alföld leveleves talajain figyelmet érdemlő takarmánynövény, mely a szárazságnak nem sulyi mentő, és a czukorczirokhoz hasonlóan korán, a gazda megjelenése előtt kell kaszálni s a sarjfejlődése való tekintettel, magas tarlót kell hagyni. Vetési idejét tekintve megegyezik előbbivel; az erősen megrágyázott földbe 24—36 cm. sortávolságban vetjük azért, mert bökrosodási képessége nagyobb, mint a czukorcziroké (utóbbi legfeljebb 24 cm.-es sorokba vetjük). Mintán a durra igen gyakran sok csiraképleten magot tartalmaz, a vetőmaggal fukardokúni nem szabad, hanem a kellő sürűségű állás biztosítására, kat. holdanként 12—18 g mag, az Alföldön október haviban megérik, e tekintetben is figyelmet érdemlő takarmánynövény. Az őszienek épp ily rossz előveteménye, mint a czukorczirok. A durra termesztésével az országos növénytermelési kísérleti állomások, több éven át végzett nagyobb szabású kísérleteket, melyeknek eredményeit az állomás 1891 és 1892-diki évi jelentésében feltalálhatók. Mintán ezen jelentések az érdeklődőnek díjtalanul megküldhetek, tessék ez ügyben az országos növénytermelési kísérleti állomást (Magyar-Ovár) megkeresni, a hol a durratermesztési eredményeket teljes terjedelmében áttanulmányozhatja.

*Kerpely Kálmán.*

**ÁLLATTENYÉSZTÉS.**

Rovatvezető: **Monostori Károly.**

**Magyar ökrök hizlalása.**

(II. felelet a 47. sz. kérdésre.)

△ Eltekintve attól, hogy habár néhány hétig pihentetett, de korosabb s magyar fajta ökrök hizlalására 5 hó határozottan kevés és legalább hat hónap okvetlenül szükséges (ám-bár lesz néhány példány, a mely esetleg 5 hó alatt is alkészül az az individuálótt) (figye mégis helyesen tartom a hizlási időtartamot 3 egyenlő 50 napos részre osztani s a tápanyag-elmélet szerint takarmányozni a göblyöket, mert utóvégre is gondos kezelés, rendszeres tisztogatás, kellő meleg, de azért tiszta légköri tisztál (hol az ammoniak elpárolgását gipsz vagy szuperfoszfátzsp gátolja s szellőztetés van), emberséges s nem gorbomba bíráskodás, helyes takarmány, esetleg a nyugalom, jó és nem hideg ivóvíz az állatokban adva, minden mozgását kerülje az illetőkben s különösen szem előtt tartva azt a régi jó magyar közmondást: „a gazda szemé hizlalja a marhát” és e szerint lehetőleg minél több időre a sórék között, talán skériuni is fog

ezzen aránylag rövid idő alatt is kihizlalni kérdőestetőrnak az ökrök.

I. időszakban kapnának:

	szerves anyag	fehérje	szénhidrát	zsír
2 kg. árpardart	1.670	0.160	1.178	0.034
2.5 fin. buzukorpát . . .	2.037	0.295	1.110	0.075
1.5 kg. porcasát, legyen ebből 1 kg. napraforgó . . .		0.816	0.313	0.247
és 0.5 kg. tökmag-porcácsa . . .	0.399	0.250	0.048	0.051
60 kg. takarmányrépa . . .	6.720	0.660	6.000	0.060
6 kg. középszeri rétszéna . . .	4.794	0.324	2.480	0.060
6 kg. zabosbikköny . . .	4.586	0.432	2.154	0.066
4 zabpalnya . . .	3.028	0.064	1.464	0.024

Egyben 24'080 2'498 14'681 0'446

Kellene lenni a teoria szerint 27'000 2'500 15'000 0'500

hiány mutatkozik . . . . . 2'920 0'002 0'339 0'054

A különböző tulajdonképpen esekédy, mert a fehérjében ugyannyira sommi s az a jó hizlalásnak, szénhidrátban és zsírban is édes kevés, mit utóvégre is a szénárag vagy zabosbikkönynek némileg jobb minőségé már kiogenit, azonban a szerves anyagnál a differencia, majdnem 3, ezt ne tessék az I. időszakban figyelmen kívül hagyni, mert ez azon időny, mely alatt a marha bendőjét, belet, szóval gyomrát, hasát trágyítani kell napraforgó volumeni takarmányokkal, hogy a bordák is kitájljanak lassankint s így successive a bírás ne nyomást gyakorolva, az is kifejesíték, hogy legyen aztán meg a kellő testalak (alak, forma) az izomrostok, hus, zsír lerakódására. Szerény nézetem szerint, ha a zabpalnya-adagot 3 kg.-n megszorozzuk az 4 kg.-ig, helyett 7 kg.-ot adhat megelőzőleg megelözt az elmélet és gyakorlat kivánalmainak, mert Wolf talált szerint, hozzá jön a fentiekhez még: 2'271 szerves anyag, 0'048 fehérje, 1'098 szénhidrát, 0'018 zsír és ezek után lenne az összeg 26'301 szervesanyag, 2'546 fehérje, 15'759 szénhidrát, 0'484 zsír, tápanyári 1 : 6,6. Az ne aggasztja kérdésesvetésed, hogy a szénhidrát kissé több, hisz aránylagosan az paradort a fehérje és a polyadagok fokozatosan hetenként lehet kevesbiteni, a mint át tetszik menni a második időszakra; különben is egyik takarmányféléről a másikra hirtelen átmenni sohasem szabad, hanem csak lassankint, hogy hozzá szokjanak annak ízéhez marhának.

II. időszakban kapnának:

	szerves anyag	fehérje	szénhidrát	zsír
2.5 kg. tengeridára	2.102	0.212	1.515	0.130
3 kg. fin. buzukorpá . . .	2.445	0.354	1.332	0.090
3 „ napraforgó-porcácsa . . .	2.448	0.939	0.741	0.228
0.25 kg. tökmag-porcácsa . . .	0.199	0.125	0.024	0.025
4 kg. zabosbikköny-széna . . .	3.044	0.288	1.436	0.044
6 kg. vöröshérszéna . . .	4.722	0.420	2.288	0.072
60 kg. tak-répa . . .	6.720	0.660	6.000	0.060
3 kg. zabpalnya . . .	2.271	0.048	1.098	0.018

Összesen 23'951 3'046 14'342 0'677

Kellene lenni az elmélet szerint . . . 26'000 3'000 14'800 0'800

Tápanyári . . . . . 1 : 5.3

Kellene lenni az elmélet szerint 1 : 5.5.

Tóhat van némi különbözet, t. i. hiány 2'049 szerves anyag, többel 0'046 fehérje, hiány 0'388 szénhidrát, 0'033 zsír.

Tekintelt arra, hogy az adagolt mennyiségben némi szárazanyaghiány van és különben is igen is több a tápanyári, minek föl-

tán esetleg étvágytalanság is állhatja be, tulajbaja levén a takarmányozás (gejl), melegen ajánlom a zabpolyvaadagot még 2 kg.-mal megszaporítani s 3 helyett 5 kg.-ot adagolni, mely szerint még 1540 szörny, anyag, 0'92 fehérje, 0'72 szénhidrát és 0'012 zsír jónne fenlíhez és lenne az összeg 25'491 szörny anyag, 3'078 fehérje, 15'164 szénhidrát, 0'879 zsír és 1 : 55 tápanyai, mi már jobban megfelel az életmételnek s nem kellene attól félni, hogy marékján rúnnak étükre.

Végül a III. időszakban kapnának :

kg.	szerv. fehérje	szénhidrát	záróanyag	
5 tengeri dara	4'205	0'420	3'030	2'420
325 finom buzapörpa	2'648	0'383	1'443	0'097
0'75 tökmagpogácsa	0'569	0'075	0'072	0'077
0'75 napraforgó	0'612	0'234	0'185	0'057
9 vöröshere széna	8'298	0'560	3'048	0'096
80 takarmányrépa	6'720	0'660	6'000	0'060
3 zabpolyva	2'271	0'048	1'098	0'113
Összeg				23'351 2'680 14'876 0'645

Élelmet szerinti kívánatnak . . . 25'000 2'700 14'800 0'600  
 Tápanyai . . . . . 1:61  
 Élelmet szerinti kívánatnak . 1:60

Eme oly igen megközelíti a theoretikus mennyiséget, hogy jobb összetételt áll lehet kívánni s itt a szervesanyag is csak 1'649 kg.-mal maradt az élelmeti megítél. A fehérje pedig 0'020 kg-gal alacsonyabban, mi számitásba sem jöhét; ellenben a 0'076 kg szénhidrát és 0'045 kg zsírrötlettel elelenező csékyléység, szót sem érdemel. Legfeljebb, hogy a tak. répa jobban keveredik polyvával, darálva, korpalv és pogácsával, lehetne még 1 kg zabpolyvát is keverni a szervesanyag s 1 kg-hoz és így összesen 4 kg-ot adagolni. Ezzel a székárgyányhiány is majdnem egészen is lenne küszöbölve. Egészben véve tehát a takarmány-összetételnek tökéletesen megfelel a takarmány-életmételnek és a gyakorlatiada követelményeknek is.

A takarmány előkészítésre neve a praxis szerint követelekben sorolom:

Reggel és este . . . . . 5, illetve 7 órákor etetendő a lepirított takarmányrépa, mi retökénként keverend polyvával, zaboskúkpóncsacséval (III. időszakban 2 kg vörösherecsécskával) erre hintendő a dara, korpa és apróra zottolt olajpogácsa. (a pogácsa beavatását nem igen ajánlom, mert könnyen avas vagy kozmás olajat kap s a három hamar elundorodván lóte, étvágyt veszti s nem eszik józitten, ezt pedig mindenáron meg kell gátolni, mert különben visszamarad a súlygyarapodás), valamint a napi 30 gramm sóadag is. Szerény nézetem szerint gózzlani vagy főzni nem a kell e takarmányokat, ugy is jól emészthetők, csak azt ajánlom, hogy mindig azt tessék etetni, mi 24 órával előbb lett keverve, ezaz idő alatt a reptól megpuhul az esetleg kissé kemény szecská is, a zabpolyva így elég puha szokott lenni. Déli tízenként órákor pedig tessék a hízókán I. időszakban 6 kg retészénál, II-ikban és III-ikban pedig 8 kg vörösherezénál szénas adni. Hárszortóztatást csak szörnyök tartom a kitermelési, különben a víz, a székanyagok, vizimőség, állatbrendezés, kutatólagos, bérésmenyiség, stb. határoz többire, tehát a helyi körülmények mérvadó. Még azt hátorkodom megjegyezni, hogy a reggeli s este keverék etetésénél nem szabad egyszerre az egész porciót az ökrök elé dönteni, \*) mert eltekinve attól, hogy a móhó falással a telt felszobolt környében s többet hánnyoz, (illetve hi) a mátha, hamarabb is hogy izéket és könynyebben unja meg a takarmányt, mert turkálódi a nagy tömegben, amit már összepiszkított nyálával, leheletével az illető baroz, vagy valamelyik szomszédja, arra többit rá sem néz, otthagya s ha a cselédség nem ügyel és nem

takarítja ki minden etetés után a jászlakat át megsvanyodik a takarmány s a hízó éppen, nem fogja akarni enni. Egyáltalán a pedenterájg terjedő tisztaság az állatok falán, padlóján, padlásán s legkivált jászlakban okvetlenül szükséges, az, hol gyors eredményt kívánlat óhajtának elérni, mit a bős s puha alom is nagyon elősegít.

Ezzel befejezve gyarló firbantásomat, azon reménynek adok kifejezést, hogy az élelmeted magyar ökrök tökéletes kizűzésának (persze 150 nap alatt) nem igen fog valami útjában állni a kizűzés ut s a legjobbat véleltem, ha elküldöm a fent felsorolt pontossággal jár el mindenben. Felső-Zsoln. Fehér Zoltán.

A Jaskó ur által adott 1-ső és ezen 2-ik felelet közti számféltési különbségeket az okozza, hogy Fehér ur finom buzapörpával és tökmagpogácsával a Wolf-féle tabelák, Jaskó ur pedig durva buzapörpával és napraforgópogácsával a Dietrich-König-féle tabelák és a Ruffy-féle kulcs szerint számolt, mi azért jegyzek meg, mert az olvasó előtt a mutatkozó előzetes esetleg érthetetlen. Rovattesté.

### GAZDASÁGI GÉPESZLET.

#### Hogy vált be az „Adriance“ kévekövő aratógép a praxisban.

„A Kévekövő“ múlt évi 84. számban *Evzara Fürges* egy hosszabb s igen érdekes cikkiben írta le az Osborne-féle kévekövő aratógép. Erődes fejlettségű ezáltal vézri, hogy ha hazai gazdánk az általuk alkalmazott gépek használhatóságáról jelentést emelnek, akkor nem fogának többé a sötétben tapogatózni s a kereskedők reklámjainak felülni, hanem világos képet nyerhetnek ezen valóban praktikus gépekről.

E cikk megjelenése után már akkor elhatároztam, hogy az aratógépek használhatóságáról én is beszámolok, annyival inkább, mivel már két éve dolgoztak velök, de előbb még be akartam vární a harmadik évet, mert sikerimen felbuzdult, szomszéd gazdátársam is hozott az idén egy gépet és aratás alatt még egy másikat, ugy, hogy vidékünkön (határunkban) a folyó évben 5 Adriance kévekövő aratógép működött. Három évi tapasztalatmal alapján már most kötelesesek tartom, hogy az eredményekről beszámoljak.

Ezzúttal azonban nem az Osborne-féle, hanem az Adriance-féle kévekövőgépről óhajtok beszámolni. Az Adriance-Plat-féle kévekövőgép (melynek kizárólagos magyarországi képviselője a Magy. Mezőgazdák Szövetkezete) küzdomás szerint majdnem minden nagyobb aratógépversenyen az első díjjal lett kitüntetve és a gép volt az, a mely az internacionalis nagy aratógépversenyenél Nyiregyházán is a pálmát elvitte.

Főelőnye: egyszerű, áttekinthető szerkezete, aranyag csekély súlya, kifogástalan munkája, valamint szolid anyaga. Már azon körülmény, hogy az Osborne-gépnél három ponyva működik, holott az Adriance-nél csak egy, teljesen egyszerűsíti az utóbbi szerkezetét. Hogy az Osborne-gép anyaga kifogástalan-e, azt nem tudom, de az elhatározotam állhatom, hogy az Adriance-féle kévekövő anyaga minden tekintetben szolid. Természetes, hogy a legjobb gép, a legjobb anyag is romlik, ha hozzá nem értő vagy hanyag ember kezében van s mindenki tudja, hogy egy eledeződen meg nem kent csapagy, pláne gyorsan forzó tengely hamar kiköpi. Feltehet tehát, hogy az, mi a gépet kezel, ismerje a gépet alaposan s gondolni, mondanám szerettel kezdje, nem pedig némbánomással. Sok gazda nem azt fogja gondolni: hja, hol kapunk olyan embert? Nekem erre az a válaszom, hogy képezd ki,

tarítsd magad. Manapság szükséges, hogy a gazda maga értes a gép kezelését, mely pedig alaposan, mert másképp nem fogja azokat jól kihasználni.

Az élelmezés az aratógépek iránt nálunk még igen csekély. Mindenki \*) azszal áll elő, hogy bizony állit budát nem vag, meg négy ló is alig bírja, meg tudom is én mi minden kifogása van, s ha az ember kérdezi, hogy látott-e már egy mai aratógépet, specielle ezt az Adriance-t miköndi: vagy az a felelet, hogy nem, vagy igen, csakhogy 10-15 év előtt. Igaz, hogy az aratókór minden szanda el van foglalva s nehezen jut hozzá máshova menni pedig nézni; de csak úgy tanulhatunk. Pedig nem csak féltésgepről van szó, mert 3 év alatt szerelté tapasztalatmal alapján mozdhatom, hogy az Adriance gépeket ingyen arat az ember.

Állok a szónak, s be fogom bizonyítani. A gép ára (a magyar mezőgazdák szövetezeténél) 630 ft.

15% amortizáció és 5% kamat	126 ft	
4 ló, egy betanított kocsk mint gépközelo	5 év löhájtó gyerek 1 nap	20 "
5 napzasmás	5 30 ló nap	25 "
2 napzasmás	80 30 ló nap	16 "
112 kg. manilazsinge	4 55 ft	61 "
60 kg. olaj	4 40 "	4 "
tartalékrezek esleges kopás	20 "	
	272 ft	60 kr

learatott terület 150 hold. Esik egy kis holdra 1 ft 82 kr; az a tényleges kiadás, de most a gép járára esik követező:

Az Adriance gép helyes kezelés mellett 10 jó munkát végez, hogy a gép mögött alig találni elhullajtott szemet; a különböző szesznyitva a kézelő alatt aratáshoz, egy visszemből, hogy azt nagyon is számitásba kell venni.

Nemcsak hogy a vágás alatt nem hull el szem, de e kéve lerakása oly elmes, hogy még itt is a szemeszettség számba sem vehető. Ehhez jön még azon körülmény is, hogy a helyesen kezelt gép mégis megtakarítják a gerelybélyés. Minden gazda tudja, hogy aratás után ha kissé nedves az idő kizűdől a tábla az elhullott szem folytan; az Adrianceval való aratásnál ez meg nem történik s a gép által megtakarított szem legkisebb számitással 50 kg-ra tehető holdanként!

Egy további előnye az Adriance kévekövő gépe az hogy a géppel és pedig helyes nagyságban (tehát nem túllassagon kicsire) köbött kéveből álló gabonát sokkal gyorsabban és egyenteltesebben csépli a cséplőgép, mert a kövegy egyformák, és a kalásza egy helyen van. A napi munka által nagyobb, mert egyformák és könnyebb az etetés; emellett a kévém összetartozó szeglet megtakarítja és szakmadzagnak használhatók.

Hes más meg egy előnye van, mely abban áll, hogy miután a gépkéveben a gabona kalásza egy helyen van, azt a cséplő doba először éri, a cséplése köteletebb s ennek követezőben nem marad annyí szem a számbalán, mi szinté 2/3 megtakarításért kell a kévekövő aratógép levetni inni.

A felsoroltak után a gép járára esik holdanként 50 kg. gabona . . . . . 3 ft 10 kr  
 egy hold (6 mázsa) termésének cséplésénél megtakarítása (12 kg) . . . . . 82 kr  
 a 6 kr . . . . . 3 ft 72 kr

Ebből levonva 1 ft 82 kr tényleges kiadás fejében, marad holdanként tiszta haszon a 2 ft 11 \*)

\*) A ki az aratógépeket csak felületen ismeri. Szék.   
 \*) Csizkíró számitása nem egészen helyes, mert 4 30, 1 kocsk és 1 gerék nagyságoknál nem 2, de legkisebb is 3 órával kell felvetni, egy vagy a holdanként felvetésű 2 forint plusz se napzasmos, so

\* 4. s 5. részében adagoljunk, tartson reggel 3-4-g és délután 5-7-ig inkább az etetés.

Már most ami a gép munkáját illeti, mint a kaszásé a ki egy tudjon takarai, mint a helyesen kezelő Adriance-féle kévekből; a tarló tétész szerinti magasságban hagyja maga után a dílt gabonát is, kivéve ha az a menet irányában a földhöz tapad, úgy vágja — feltételezve és hangsúlyozva mindig, hogy a kezelője ügyesen bánik vele — hogy a kaszát is megszűnteti.

Ha kavart, vagy oldalt dűlt a gabona s nem tudnánk, leberelytája úrszólván, szemközti dűllet ép, vagy mint az állót, csak a menet irányában dűltől nagyobb ügyesség szükséges, hogy az szépen letakarja.

Négy közepérsől a megerősítés nélkül huzza egy nap (természetesen különbség is egy rendben tartás jól járó s egy piszkos, nem jól kent, vagy páncs sűrűleg gyűverőszerűsége közöl).

Munkabírása körülbelül 15 magyar hold. Váltott föld delevelés nélkül fokozin lehet 18—20-ra. Természet, hogy a tábla alakja és a kezelő ügyessége sokat határoz. Buza, zab, árpa kívül a gépet még köles aratására is használták töltéses síkterületen.

Egy hátrányt azonban nem hallgathatunk el s az az, hogy a tartalékoszi megtehető drágák. A ponyvát azonban, mely gyors forgása miatt hamar kopik, egész jól lehet (de szigorúan a minta után) házilag készíteni. Nekem a beszerzési ár egy negyedrészére került.

A mi az anyag szilárdságát illeti, azt hiszem elegendő megemlítenem, hogy mely vízvezető burdákfőn és kis árkokon keresztül még munkában is minden kár nélkül kezelteszethető.

Ezek után bátran állíthatom, hogy helyes kezelés és a leginkább kópisának kitélt alkalyság készenlében tartása mellett (melyek leginkább a gyors forgó ponyva, henger fogasok és láncok), az Adriance kévekből-gép, igen használatos eszköz, melyvel nemcsak sok kiadást takaríthatunk meg, hanem az aratók tulajpácsi ellen is legjobban védekezhetünk.

Ezzal még azt jegyzem meg, hogy az Adriance kévekből egész jól vontatható ökörigény, szemben más gépekkel, melyek a gyorsabb lépés után megvárják. Áranylag csekély sulya és jó teherelosztása képezi az Adriance kévekből lejtős és dombos vidéken való alkalmazására is.

Ami a közönséget illeti, csakis legjobb minőségű eredeti manillaszineket használtatik ajánlom, mert a kéveket szorosan közi, a gép silány kötőanyaga sokszor szakad és akkor sokszor meg kell állni, ami egyenlő idő s munkadeselemmel.

Ezek azon szempontok, melyek megvilágítását kötelességemnek tartottam, mintegy engedve azon felhívásnak, amelyet Rozára Frigyes ur tavalyi cikkében azon gazdákhoz intézett, kik aratógépet használnak. *Paikert Henrik.*

## LEVÉLSZEKRÉNY.

### Kérdések.

**74. sz. kérdés.** Hogy a répat más legzsengebb korában lókópával helyesen mivelni, sorjelzőre van szükségünk; eddig ezen célra, néhány százalék árpat szoktunk a répamag

ténylen nem állhat meg. De nem áll meg a boldokként meglaktarított 50 kg gabona sem minden körülmény között, mert ha türelmet a gabona, az aratógépet is kipereszi s ha rendez az aratósi körülmény, a kasza is kétszeresét ver ki. Bár az tény, hogy jó leveti aratógéppel ugyanazon körülmény közt csak felannyi a magvesztés, mint a késmunkánál. Nincs olyan kétségomlás, hogy csaklárk ar gabonában türelmet felültelet eredmények matatkozik, de ezt általános szabályon elfogadni jól lehet. Mindenesetre időves lenne, ha emélti többen közölnék, az aratógépet dolgoztató gazdák közül az é teren szerzett tapasztalatát, mert nagyon kíváncsok lenné a jövőre tájkozva lenni e dolgotban.

*Szerk.*

közé keverni, a mi felette jónak bizonyult, mert bármily hibás volt is a répa kelése, az egyes árpaszálak ott világsan jeleztek a sorok között, hogy a lövetészt 10—12 éves gyermekekre is bátran rá lehetett bízni.

A mult évben azonban megtörtént, hogy a hideg szeles időjárás folytán a répa fejlődésében visszamaradt, úgy, hogy a szokottnál sokkal későbbre lehetett csak egyezni; az árpa egyes árpaszálak felhasználnak, a gyengébb répaszomszédok között annyira elhaltalmakodott, hogy az egyezés sokkal fáradságosabb és természetesen sokkal költségesebb is volt, mint egyébkör; hogy a jövőben ez neismétlődhesék, sorjelzőre olyan növényt szeretnék alkalmazni, mely az árpnál jóval lassabban fejlődik, de e mellett az árpnak azon tulajdonságával bír, hogy a rovarkor nem kedvelik és az árpáriszinek vagy fagyk által el nem pusztul. Tízzelettel kérném tehát, melyik növény volna erre alkalmas.

**B.**

**75. sz. kérdés.** Alkalmam lenne itt helyben szeparátorral lefűzőtöt soványtejet 1<sup>1</sup>/<sub>2</sub> krót literenkint vásárolni, és szeretném azt jogbevételre felhasználni, és pedig olyformán, hogy a tejknek hiányzó zsírtartalmát lenmagpogácsával pótolnám és azt a tejet a borjnak a teljes tej helyett adnám, melyet én literenkint 6 krót értékesítek.

Ennélfogva tisztelettel kérem sziveskedjék következő kérdéseimre felvilágosítást adni: 1. Hány héttel adjunk a borjoknak teljes és hogy héttel sovány tejet és mily mennyiségben?

2. Pótolható-e a tej hiányzó zsírtartalmát lenmagpogácsával és mennyit kell adni 1 l tejhez, és hol szereshető be a lenmagpogácsa és mily árban?

3. Mily állapotban nyújtsam a tejet a borjoknak, meleg vagy hidegen és szoptató edényben vagy nyitott sajtárban-e?

**Győr.**

**76. sz. kérdés.** Azon kérdést intézem ez uton gazdátársaimhoz, sziveskedjenek véleményüket, hogy hol lehetne előtérre való tügyfalmakkal beszerezni.

**P.-Sz.-Tamás.**

**77. sz. kérdés.** Melyik ez idő szerint, és hol kapható a legtökéletesebb marha-, juh- és sertésbélyegző? A szarvasmarhát a földcselvény bélyegző: a szarvony, vagy a farozót illette melyik bíratosabb?

**Hedschek.**

**78. sz. kérdés.** Rendelkezésemre áll évenként buzaszalma, buzapolyva, tengeri száraz és héj, széna (középmínőségű) korpá és kukorica- vagy árpapada.

Lehet-e minő adagokban ezen takarmányt bevezetni hízalni, de úgy, hogy a főcél a tejtermelés növelése lenne?

Ha a tehenek egész elmaradhatatlan, sok lehet azt beszerezni és mi az ára?

Nagy köszönettel vonom, ha e takarmánymenek alkalomszerű (szarvanyag stb.) is külön-külön kimutatnák s felvilágosítanák, hogyan számitánjuk ki a táparányt?

**Nagy-Körös.**

**P. G.**

**79. sz. kérdés.** Hogy állandó rétmű különféle létesítések, jelezni a cserchegőre parajra és drótféreg pusztítása, ugyiszfint a mód fellet elzaporodott vakondkorosok folytán termelőképességében csökkenéven, két év előtt feltörtésem és istállótrágyával dusan megtrágyazta, két éven át kapásnövényeket termeltem rajta.

A talajt ekként meggyitván, újból állandó rétmű létesítésem azon létesítésem. A talaj nagyon laza, rendkívül száraz tapintású tevélyes homok, nem nagyon szoros és folyóvíz mentén fekszik, eldrásztások azonban magasabb fekvése miatt nincsen kitéve.

Tisztelettel kérem, miféle fümagyekre kell vessesem be, hogy állandó jó rétmű kaphjak, és hogy a tavasszal vetni szándékolok zabosbük-

könv jó védőnéven lenne-e az ajánlandó füvekevények?

A befolyerendő magvakat csaklárk pesség és azonoságra nézve a budapesti magvesztő állomással megvizsgáltatni óhajtán, annak a közlést is kérem, hogy ez miképpen eszközleendő, jelezli, hogy az illett megkereskedést esetleg a mezőgazdák szövetezetét a megrendelés alkalmával a magvaknak a magvesztő állomáshoz leendő áttételére utasíthatom-e?

**Zilyom.**

**H. I.**

**80. sz. kérdés.** Kérem azon gazdátársaimat, akik a cukorzóirókkal kísérletet tettek sziveskedjenek tapasztalataikat közölni, hiszen a takarmányvesztésnek vannak-e előtérre gy tengeri felett és melyek azok; besavanyítható-úgy, mint a tengeri, igaz-e, hogy a marha oly szivesen eszi a állítógazsot vagy cukortartalmú nem okoz-e emésztési zavaroakat? továbbá kérem a Duratt termelőket, sziveskedjenek közölni mily tapasztalataikat tettek, mert tudommal már igen sokan termesztek, mint zöld takarmányként.

**Tajna.**

**P. A.**

## Feleletek.

**Borok derítése cservas és galatinál.** *(Felelet a 73. sz. kérdésre.)* A cservas és galatinál való derítés akkor történik, hogy először is facsappal megcsapatk a bordó. A tiszta derítő cservasból vesznék a derítendő bor minőségéhez képest 3—6 grmot. Ezt beleteszszük egy fertyalsajtárba és a csap alá tartva lassanként bort eresztünk hozzá. Közben pedig egy tiszta nyírfaesprével folyton keverjük. Midőn a sajtár fél van, elvesszük a csap alát és egy kis nyírfaesprével habzásig felverjük, majd a borhoz töltjük meg más 1—2 fertyál sajtárral leeresztve újra a borhoz töltjük, hogy mentől tökéletesebben elvélgyőjön a cservas a borral.

Ezután állani hagyatik a bor 12—24 óráig, közben pedig vesznék 15—20 gr. tiszta szágnélkül galatinát, az egy cserépmezásalában 5—6 dít. vizel tűz fölé helyezzük és felolvasztjuk, közben folyton keverjük, hogy az edény fenekéhez ne égjen. Tökéletes felolvasztás után, kihűlni hagyatik és azután úgy bálnuk el ezzel is, mint fentebb a cservasnál írtam, azaz a csekély oltréséssel, hogy a galatinát felolvasztjuk 2—3 adagra és mindegyiket külön-nemcsak habzásig felverjük, hanem egy edényből addig töltjük a másiba, a míg sűrű habon tömögé nem vált a galatinálról, mire a borhoz töltjük. Ugyanígy járunk el a második, esetleg harmadik adagral is. Ezután a fertyál sajtárk kiöltésére egyrésztől, másrésztől, hogy a derítő anyag mentől jobban elvélgyőjön a borban, leeresztünk még néhány sajtár bort és ismét feltöltjük, majd elővesszük egy tiszta tügyfakannal, vagy, ha van, derítő-ostort és azaz a lehetőségig felkeverjük a bort. Ezután 15—20 napig nyugodni hagyatik, mire, feltéve, hogy megtisztul, vígyázva lefejtjük egy másik tiszta hóróba.

Bővidre hogy, anyagból áll a kérdészet anyagokból való dírtés, melyhez még csak azt kívánom megjegyezni, hogy mivel e teren kérdéstevő teljesen járatlannak látszik, tanácsos lesz előzetesen derítési próbát tenni. Vesz pl. a kérdéses borból, hanem úvágat egy-egy literet, vagy akár decilitert. Az egyikehez tisztán cservasat, a másikhoz tisztán galatinálított és a harmadikhoz mind a kettőből át néhány cseppet. Pár nap multu megpiátja: melyikőt derül a legsebbe a bor, azt használhatja aztán nagyban is, a midőn a sikerről már eleve is biztosítva leend.

**A. D.**

**Réparosok jelzése** alkalmas növény. *Felelet a 74. számú kérdésre.* A réparosok jelzését (közbeszurt növényeket) mindinkább elhagyák, azon oknál fogva, mert a jó előkésztett földben, jóminőségű répa mag gyorsan

s egyenletesen csirák. Ha pedig a mag rossz-sága, vagy pedig az időjárás folytán hiányosan, lassan kél a répa, használnjuk sorjelzésre bármily növényt, ez elhatárolásukra csak bajt fog okozni. A sorjelzésre az árpnál inkább a kenderet lehet használni, a mely eleinte lassan nő, nem kokosodik, a répával egy időben vetendő, a földből könnyen kihúzható s rovarok egyáltalán nem bántják. Hogy a cukorpácolt még rendszerint előtte megkapthassák, hogy az ugynevezett „vakkpaplalt” alkalmazzassák, emellett növények kőzetbevetése helyett használni „sorjelzést”. Ez abban áll, hogy a vetőgép sari mögé kis hengereket szerelnek, melyek a cukorpácolt szalag alakjában jelzik s így a nagyon korai kapálást lehetővé teszik. Ilyen végfólapot használnak többek között — ámbr nem a vakkpaplalt czéjából — a díszgöcs cukorgyár gazdaságában azért, hogy a mag kikélesztés sietessék. Ha sorjelzés vételezől akarjuk használni, akkor a földet a vetés előtt csakis jó ápra megfogassuk. A hengeres sarr különben Moravce János zelizi uradalmi tisztartói tulajdonosa s Kühne Ede gépgyárosnak megrendelhető.

Borjutaplálás lefolytatói tej felhasználásával. (Felelet a 75. számú kérdésre). A centrifugából kikerült édes sóvány tej 100 részben és közepszámúttal, következő percentszázékban tartalmaz emésztendő anyagokat:

Fehérje 3 3/4%	Zsír 0 4/4%	Szénhidrát 4 5/4%		
	3 2/4%	3 6/4%	5 0/4%	

Ezenkívül még az előbbiek vizirtalmára 90%, az utóbbié 87 5/4% és ásványtartalmuk egyaránt 0 7/4%.

Eszerint az édes sóványtej vizben valamivel gazdagabb, zsírában jóval szegényebb, mint a teljes tej; nyílt tápláló arányánál fogva tehát újszülött borjak táplálására alkalmas, élemedetűbb borjak számára már alkalmasság, de kevés zsíráján fogva szintén csak akkor igazán megfelelő, ha a ényára alkalmas módon és anyaggal pótolhatóik.

E hány pótlásra kérdéstevő által kijelölt lenmagpácolás teljesen alkalmas e és beszeresztető a „Magyar Mezőgazdák Alkalmazottak” követvitésevel, (Budapest, Alkotmány-utca 31.) ára pedig megduhánt ott, vagy a napi bőrtés tudósításokban.

Lenmagpácolás felhasználásával már most a következő etetés ajánlom:

Szokasság meg az újszülöttet azonnal sajteárból való itásra s adjon neki az első napon az anyja fecseájából 3-szorosa 1/2-1/2 liter teljes tejet; minden másod- vagy harmadnap szaporítsa ez egyszeri adagot 4 1/2 liter teljes tejjel úgy, hogy mikor 3 liter egyszeri s illetőleg 9 liter napi adagj ért, akkor adja ezt 3 napon keresztül, ezután pedig minden két-három nap múlva vonjon le a teljes tejadagból 1/2-1/2 liter s pótlója a levonást mindannyiszor 1/2-1/2 liter lefolytatói tejjel.

Vagyis, tehát, ha pl. február 5-én elnevez a borjút, az itatás menete a következő volna:

Nap	Tejjes tej	Nap	Tejjes tej	Lefolytató
febr. 5.	5 3/4 lit.	február 25.	2 1/2 lit.	1 1/2 lit.
6.	1	27.	3 1/2	1 1/2
8.	1 1/4	márcz. 1.	3 1/2	1 1/2
10.	1 1/2		3	2
12.	1 1/4		5 1/4	2 1/2
14.	2		7 1/2	3
16.	2 1/2		9 1/4	3 1/2
18.	2 1/2		11	4
20.	2 1/2		13 1/4	4 1/2
22.	3		15	5
23.	3		17 1/4	5 1/2
24.	3		19 1/4	6

E mellett adjon a borjúnak 4 hetes korától kezdve 6 hetes koráig minden liter sóvány tejjre 1/2-0,4 kilót számvára zab- vagy árpadarát és lenmagpácolás keveréket, tehát feleljen po-

gácsat, feleljen darát és pedig úgy, hogy ezeket az alkotásokat a sóvány tejjel lehetőleg ivósá, vagy kásává főzze, nehogy az időglen tej valamely ragadós kőrt vigyen be állatába. Ez eleselegnek kívül 4-6 hetes borjúnak nyújtson még finom szalú, jó szénát is, mintegy 200 grammot számítván egy-egy adagra, s mindez eleselegket nyújtassa nekik külön-külön egymás után; pl. előbb a tejes kását vagy ivóst, aztán a tejet itatni, a szénát pedig (nyalósó kísérté- ben) álljon előttük mindig.

A 6 hetet meghaladóit borjúnak a teljes tejet beszűzített, adjon nekik az imént mondott arányban dara és pogácsával, vagy csak pogácsával avagy csak darával kezvő sóvány tejet naponta 3-szorosa 18 litert és szénát az libium: a 8-12 heteseknek ezt 20-22 liter mennyiségben is nyújtassa; a 14-16 heteseknél pedig a sóvány tejet beszűzített, a nagyobb adag darát vagy pogácsát meleg vizben elkarvára adhatja, de azon kell lennie, hogy akkorra már egyéb elesegekhez is hozzá legyen szokva a borju, úgy hogy legkésőbb felelőstenző korában az ilyenforma etetéssel végleg felhes-sen hagyni.

Az itt esetleg módon is sok teljes tej takarító macsát, de még több a következő módon:

Adunk a borjúnak 7 napos koráig naponta 3-4 liter teljes tejet, 7-14 napos koráig pedig 6-8 liter tejet; ettől kezdve a teljes tejet töle végleg megvonván, adunk lefolytatót és pedig 4-6 hetes korában egy napra 8-12 liter; 6-8 hetes korában 15-20 liter, 10-12 hetes korában 20-24 liter, 3 vagy négyezer liter kárára, minden egyéb anyag nyújtása nélkül.

Ez utóbbi táplálással inkább hizlász, az előbbivel inkább tenyészállatá való felnevelést céloztatik, kérdéstevő tehát ehhez képest választást közzölök, észrevehet persze, hogy az az első példa szerinti táplálás drágább, de a felnevelés céljának megfelelőbb, hogy azonban meg az illető példában felhozott táplálás is igen jutányos, azt kiszámítatja kérdéstevő, ha az itt következő 3-dik példával összeveti:

Tegyük fel, hogy 5-600 kilós teheneftől szűzletéskor 45-50 kilós borjúnak vannak, melyeket az első 3 hónapban a jelzett czézhöz képest lehetőleg olcsón, de jól kívánunk táplálni. A fecsejt kicsepattás után külön rekesztvő egy-egy borjúnak itatás és etetés formáiban 1 napra és adagra számítva nyújtjuk a következőket:

Hétben	Naponta teljes tejet	Naponta zablisztet	Naponta jó szénát
1	6 liter	—	—
2	8	—	—
3	10	—	—
4	11	250 grm	250 grm
5	11	ugyanaz	ugyanaz
6	11	—	—
7	11	—	—
8	12	—	—
9	10	egy-két 500 grm	500 grm
10	8	liby 1000	1500
11	6	langyos 1000	3000
12	4	higítva 1000	5000
Összesen /756 lit. á 5 /32,250 kl. á / 78,750 kl. á / 3 hónap kr = 37,80 5 kr = 1,66 2,5 kr = 2,36			

Tehát 41 forint 82 krba vagy a különféle viszonyok képest valamivel kevesebbe, vagy többre van az így nevelt borju, amely 3 hónap korában valószínűleg 100 kilónál többet nyom, amelyért azonban a mézsáros kilónként 45 krnál többet nem ad.

De hiszen nem is a mézsárosnak nevel-tük, hanem tenyészésre, s így 40 forintnál az, élve, bizonyára többet ér.

Ezekből észreveheti kérdéstevő, hogy több körülményről függ az, hogy sóvány 6 kros teljes tej eladása és 1 1/2 kros sóvány tej bevér-sárlása mellet számvadását megtalálja-e, mert

hiszen e dologban nemcsak ezen tejek árkülön-bözete és tápláló hatása, hanem egyéb szűk-séges takarmányoknak s pénzbe kerülő dolgok-nak mibenléte is dönt.

Annai nagyon valószínű, hogy ha minden egyéb körülmény kedvezően játszik közre, lucratív lesz a sóvány tejjel való manipulációja.

Ilyen kedvező körülmény a sóványtejeknek friss állatpótló való kézhöz kapása; ilyen annak kevésbé kerültő felmorlálása; ilyen a szénák, lenmagpogácsának s általában bármely takarmányának jutányossága s több egyéb.

Mert meg kell jegyeznem, hogy a sóvány s egyáltalában az állott sóvány tej, különösen fel nem forráll állatpótló, számos veszélyt rejt magában. Egyikre — a ragadós betegegek át-ültetése — már rámutattam. A második lényegesen válható kalamitása abban áll, hogy az ilyen sóvány tej súlyosabbn természetű has-meneket okozhat, névszerint egymagában nyújtva és nagyobb adagban itatva.

Ebből következők tehát 3. kérdésére az a felelet, hogy forralás után langyosan kell azt itatni, vagy ivós és illetőleg kása alkalmas etetni. *Monostori Károly.*

Állatok felvétel fülgűrűkkel s helyeg-zűkkel. (Felelet a 77. számú kérdésre). Mind-három állatnem jelzésére egyformán alkalma-sak a fülgűrűk, a melyekre a megkülönböztető betűk vagy számok vezetnek. Juk és serté-szekelőt olcsóbb a fűlek jelzése kivesse, mely művelésre külön fogók vannak használhatn. Szarvasmarhák legelőszereiből a szarvon 1-6-yegezni, mert a jelzés ezen módja nem rontja a bört és így nem csökkenti ennek értéket. Szilaj mahánál azonban ezen bélyegzés alkal-mazzása nehézséggel jár, valamint később a jelek leolvassza, ennél tehát megfelelőbb lesz a faron, vagy a nyak oldalán való sűtőbélyeg.

A taetoválás leginkább csak juhok és fiatal borjúnál felel meg a czélnak.

Mindenféle jó kivitteli bélyegző szerzár-kok kaphatók *Dobos Ignác* és fia cégnél Budapesten, Kosuth Lajos-utca 14. Tessenék több árjegyzéket kérni. *W. N.*

## VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

Moghívó. — Gazdasági előadások. — Tavasz luxuslövésárak. — Élelges értékelés. — Dohánykivitelének hanyatlása. — Növénytermelés. — Cukorzokrok és durramentesek, <i>Kerpely Kálmán.</i> — Állattenyésztés. — Magyar okrok hizlász. <i>Fehér Zoltán.</i> — Magyar okrok pépezés. — Hogy vált be az „Adriance” kevékötő aratógép a praxissban. <i>Pálfi István.</i> — Lévegyszerény. — Vegyesek. — Kereskedelem, üzede. — Budapesti gabonátörés. — Szeszizlet. — Élelmiszezikkel a budapesti bevételkör. — Állattás-rosk. Budapesti szarvasmarhák. — Bécsi vágó-marhávársár. — Bécsi szarvasmarhák. — Bécsi sertésvásár. — Bécsi juhvásár. — Párisi juhvásár. — Szerkesztői Ezenetek.	Oldal 133 133 195 195 195 196 197 198 200 201 201
--	--

Szerényli Iri *Munkács* Ódon budapesti mag-nagkereskedő, aki nemcsak itthon, a külföldön is előnyösen ismernek, a kairói nemzetközi gazdasági kiállításban bemutatott magyar falu területe grüjeme-nyesert az első kiállításban részesült. Örülök, hogy ezen kiváló kász terményünk a külföldön is el-me-rence talál.

Vegyelesítés. A földművelésügyi miniszter *Székely Mihály* idegeleny monogója m. kir. gazdasági tanácsvezető igazgatót állásában véglegesítette és továbbra is a budapesti m. kir. gazdasági tanácsvezető vezetésével megbízta.

Kinevezések. A földmivvelési miniszter *Krolyog* Alfréd végzett gazdát a magyarországi kir. gazdasági akadémia növénytan és növényéleti tantervének két tanú tartására tantervének kivételével. Szilágyi vármegye köznevelési bizottságának köznevelési előadó *Megkizlász* Miklós főbíróként nevezte ki.

**Közgazdasági földmivvelési miniszter Székely** Béla fogarasi lakos Fogaras vármegye fogarasi járásra, és *Kacsinszky* Andor hódmezővásárhelyi lakos Bihar vármegye csíksági járásra néve az állandó gazdasági tudóstól tisztelt birtka meg.

**Halálhíres. Rutkay** János, a Csekonics uradalom nagymgazdái tisztviselője, 83 éves korában meghalt. Temetéséről.

**Köztelek estély és felolvasás.** Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a február hó 15—17-ig tartandó gazdasági előadások alkalmából, a vidéki gazdaság-társaságok összejövetelére február hó 15-én (hétfőn) est 7 1/2 órakor az *István főherceg szálló*ban társaságosórát rendez, a melyet megelőzőleg a Magyar Gazdaságtudományok részéről *Bernáth* István a „Társaságtörvényről” felolvasást fog tartani. Kívánatos, hogy a gazdasáttársaságok minél számban megjelenjenek és emellett számoldékait a mennyiben lehetséges az OMGE. iróájában febr. 15-ének délelőttiéig tudassák.

**Ragadós tüdőlob kiírása.** *Daranyi* Ignác földmivvelési miniszter a ragadós tüdőlob kiírásáról szóló 1893. II. t. cz. módosításra a következő törvényjavaslattal nyújtotta be a képviselőházhoz:

1. §. Az 1893. II. tezik 3. §-a helyébe a következő rendelkezés lép életbe:

a) A ragadós tüdőlob gyökeres kiírása czéljából hatósági rendeletre való leolvasás az államkincstár által felvett szarvasmarháért az állatörökösök a következők szerint: vagy a) a ragadós tüdőlob-betegség miatt, vagy ezen betegségek gyanúja miatt levágot állattartó becsértékek kilenczven százeleket;

b) ellenben a fertőzésnek gyanúja alatt a szabályosított becsülés után az államkincstár tulajdonába átment és leolvasás végéig a tulajdonosok a következők szerint szarvasmarháért állatörökösök a teljes becsértéknek megfelelő kártalanítást kap.

2. §. Az 1893. II. tezik 7. §-a hatályon kívül helyezetik.

3. §. Jelen törvény végrehajtásával a földmivvelési miniszter bízatik meg.

Az 1893. II. t. cz. 3. §-a értelmében a ragadós tüdőlob-betegség előlvasás czéljából hatósági rendeletre levágot szarvasmarháért — tekintet nélkül arra, hogy az állat levágása után betegnek vagy betegségesnek találtatott-e — az állatörökösök a becsérték 70-ede részének megfelelő kártalanítást kapta. Ez a szükkebbi kártalanítás nem csak az állattulajdonosok gazda fejére mért nagy csapást a tüdőlob felépése esetén, de a ragály gyökeres kiírásának is utjába állt. Örömelel időközönként tehát a földmivvelési miniszter, midőn végre elterjesztette a kiválón fontos törvényjavaslattal, melyben az ország gazdasági közérdekének régóta sürgetett útját holtá kifejezésre.

A magyar ipar védelme. A kiegyezés tárgyalások folyamán több illatkozó tárgyalás után mind több megöröszöletet nyert az a bir, hogy a magyar kormány hajlandó legyen tenni az osztrák kormány azon kívánásának, mely szerint a közzállítókalmál a magyar ipar az osztrák iparral egyenlő kedvezményekben részesül. Az országos iparegyesület komoly szükségét látta, hogy e tendenciákkal szemben erélyesen állást foglaljon s

memorandumot intézett a miniszterelnökhöz és a kereskedelmi miniszterhez, melyben rámutat arra a világos veszélyre, mely az osztrák iparrak a közzállítással teremtendő verseny esetén a magyar ipart fenyegetné. A memorandum a hó 5-én terjesztette be a miniszterekhez az iparegyesület küldetésére, élen gróf *Zichy* Jenő, egykori elnökkel. Kijelenti a memorandum, hogy a kormány a hetvenes évek óta fogva magya abban látta a hazai ipar fejlesztésének egyik főeszközét, hogy vegyék iparrak a közzállítókalmál kiválóan részesüljenek. Ez a határozat eszköz az, mely a közzállítás mellett a hazai ipar feltartani s annak versenyképességét megővni képes. Kéri a miniszter, hogy számos hazai iparraknak e nélkülözhetetlen feltételét ne vegye el, hanem a hazai ipar a közzállítókalmál ezután is az eddigi mértékben támogassa. A miniszter kijelentette a küldetésnek, hogy a magyar ipar által elévett eddigi előnyökét csorbítatlanul kívánják feltartani. A küldetés teljes megnyugvással vehette tehát tudomásul, hogy a kormány a kiegyezés megkötésénél az iparpártolási politikáját érvényesíteni kívánja az osztrák ipar konkurrenciájában, mindegyre minél többre csak a magyar ipar legelőnyös létszükségeitnek tesz eleget. Más kérdés természetesen az, hogy a kormány ennek az iparpártolási politikájának nem fogja-e egyenlőértékűt adott másnémi engedményekben, amire néve *Bilinski* osztrák pénzügyminiszter kijelentése után alapos okunk lehet közölni a táplálni.

II. az 1893. évi felolvasás Nyitra n. f. február hó 25-én csütörtökön d. e. 11 órakor a II-k téli gazdasági tanfolyam záró vizsgálatára a városháza nagyteremben fog megtartani. Előadást tartanak gróf *Zselénski* Róbert az új adóreformról, *Bernáth* István pedig a börze reformja és a gazdák érdekét czimű kérdésről. Számos gazdasági és jogi kérdés fog tárgyalni megjelöia a gazdasági közérdek agrár mozgalmának ezen fardhatlan harcosai által tartott felolvasások. Külön meghívók nem küldetnek. A felolvasók kísérőelők gazdamozgalmaink több kitűnőse érkezik Nyitraira.

A budapesti központi vásárcsarnokba szállított központi központi kiterjesztése. Lapunk közölni tudjuk, hogy a budapesti központi vásárcsarnokba szállított árak kedvezményes szállításra vonatkozó közleményükben felsorolt árak vasuton való szállítási kedvezménye a Flumból szállított árakra is ki lett terjesztve. A budapesti központi vásárcsarnok nevű új vasúti állomás megnyitása. A folyó év február hó 1-én a közforgalomnak átadott Budapest, központi vásárcsarnok nevű állomás csupán gyors- vagy tehérúkrék szállítandó elemizikikkel fel- és leadásra van berendezve. Ezen állomásra csak oly árak vehetők fel, melyek a központi vásárcsarnok vagy valamely hatósági közvetítőnek vagy végre valamely eladó helyi belföldinek neve vagy végére a Budapesti központi vásárcsarnok állomására evezme. A hatósági közvetítő megnevezése nélkül feladott szállítmányok a hasznos árak értékesítésével foglalkozó, illetve a sorrendben lelo hatósági közvetítőnek fognak átadni. A szállítmány megérkezésétől a cizmettel értesítjük; ha ez elárusító helyén nem mijsa (minden óra után 20-ért) és állomásra községének adatik át. Kocsirakományok feladott árak a cizmetekkel által rakandók ki és szállítandók el a kirakás helyéről még pedig a kocsirakoldozásra becsátással számított 3 óra alatt. Ha a kirakás ezen idő alatt meg nem történik a vasuton ezen időn túl terjedő útra a díjazásbászri kocsialámpént felszerelt járművel (minden óra után 20-ért) és állomásra megérkezése képest a szállítmányt a fel kötszég és veszélyére maga kirakja: a mennyiben pedig ez lehetséges nem volna, a ki nem őrített kocsikat Budapest-dunaparti thermalpauvarára visszazállítja a díjazásbászri viléidjaki felszállítás mellett a rakományt a félnek ottani raktárában állítja rendelkezésére. A ki-

rákati ily esetben a vasut csomagolt árunkal 1, nem csomagolt árúkról elenként 2 krét leolvas 100 kg-ként. Darabként feladott szállítmányok a vasut által leszek kirakás és az értékesítéletől számított 12 óra alatt átveendő. Ezen határozó elmultról díjazásbászri főbelföldiek leszek felszámolja. Ha a Budapesti központi vásárcsarnok részére rendelt küldemények az ezen állomásra beazó vagyánagyobbmértű igénybevétele folytán beállítani nem lehetnek, a vasut fel van jogosítva ezen szállítmányok Budapesti központi thermalpauvarára a cizmettel rendelkezésre bocsátani. A megérkezett szállítmányok reggeli 2 órától délután 12 óráig és délutáni 2 órától este 9 óráig fognak kiszolgáltatni. Hivatalos utánirányításokat a vasut a fel kívánáságra csak a megérkező darabúkról teljesíti; míg a kocsirakomány árunkal a mennyiben ez lehetséges kizárólag a darabszámunk kívánatra való megállapításra szorítkozik. A vásárcsarnokba rendelt vagy onnan származó vámköteles küldemények vámhatósági kezelésre egyelőre Budapest-dunaparti thermalpauvarára fog szállítottatni.

Szabó Bertók a bécsi piacon. A bécsi marhakereskedők a napokban beadványt nyújtottak az alsó-ausztriai helytartótanácshoz, melyben az azt kéri, hogy az előtt szerb sertéskelet a bécsi piacon csak bizonyos előre meghatározott napokon lehessen árusítani. A bécsi marhakereskedők a beadványára okot az szolattolt, hogy a helytartó-tanács az előtt szerb sertéskeletet nem engedélyezte, s a magyar nem engedte meg. Ezzel szemben a belföldi sertések csak meghatározott napokon adhatók el. Ezt az intézkedést a bécsi marhakereskedők sérelmesnek találják, mert egyes következménye az, hogy míg a szerb sertésbehozatal emelkedik, addig a belföldi sertések ára eszikken. Kérésük, hogy a szerb sertéskeletnek engedélyt nyújtassanak. Bécsnek szerbszolgálat való ellátását előszóba teszi, így tehát az alsó-ausztriai helytartó-tanácsnak minden egyéb indokolt eltekintve is érdekében fekszik a szerb sertésbehozatal emelése, a mely azonban természetesen következménye az, hogy a magyar sertés ára is eszikken, s az előszóba is közzépszó, hogy a szerb sertéskelet nagyobb tért nyer az osztrák piacon. A másik következmény pedig az, hogy a dominátó szerb sertésbevitel révén Galicia is versenybe kerül a bécsi piacon belott a magyar sertésekkel a verseny ki nem állandó. A magyar sertések bevitelre a 120 kilogramm alatt szerb sertéskelet bevitelétől annag alacsony mag von nehezebb, ha most szabás veszülék a szerb sertésbevitel mesterséges emelése, úgy mindez majdnem annyi jelent, mintha az osztrák piacok sertéskelet előtt egyszerűen sorompót zártak volna. Ezzel ismét egy újabb tényt nyert az a sorozata az osztrák kormány részéről, hogy a szerb sertéskelet bevitelét a magyar állatörökösöknek a melyek az állatörökösök sorsát az áprilisi időjárásnál is bizonytalanabba teszi.

Gazdák a czukorkartell ellen. Miat már megírta, a Nyitra megyei gazdasági egyesület kezdeményezésére az OMGE, felhívja a vidéki egyesületeket, hogy vídemként tárgyalások indítsanak a czukorkartell ellen. A gazdasági és a czukorgyárosok között, amely tárgyalások folyamán a felek érdekelt méltóságok kiegyenlítését kísérik meg, annyiban pedig nagyobb differenciák maradásának féan, ezek egy majd összehívandó, országos érdekelteket fogják tárgyalni szolgálatul. Az OMGE, által ismencsöröglet mozzalom már végre vármegyei gazdasági egyesület. A *Hessenberg család* részéről igazgató-választmány január hó 24-én tartott ülésén foglalkozott a czukorkartellmelkö ügyével s kimondotta, hogy a czukorkartell természetesen foglalkozó gazdák élet eredménye az udóbi években távolról sem feleltek meg a hozzá fűzött reményeknek, minnek oka főként az alacsony czukorkorparálban keresendők, melyek





**Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet.**  
**BUDAPESTEN, VIII., József-körút 8.**

Alakult 1868. évben.  
 Elnök: **TELEKI Géza** gróf. Altitk.: **CSÁVOSY Béla.**

*Zengetései tagok:*  
 ANDRÁSI GÉZA gróf, BUDAPESTI SÁNDOR, DESSHERYI ARISTID, KOMJÁTHI BÉLA,  
 PÉCHY TIBOR, SZÓTYI ERMI, SZIBURK GYULA, SZERVIZTÁRSI KÁLMÁN, SZILÁSI  
 ZOLTÁN, SZÓTYI ISZIDÓRN, SZTÁRTI ISTVÁN gróf, TELEKI SÁNDOR gróf.  
 Védőigazgató: **SZŐNYI Zoltán**on.

Az Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet a gazdaságosság általános elismerése szerint híven megfolytatja hívtársainak; folyton fejleszti a reformokat, melyeket a biztálközönség évek óta sürgetett és a káróknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes melegegedését vívta ki magának, az

**épület és átalány (pauchal) biztosításnál**

rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé; a szövetkezet tisztán csak a díjakat: számítja fel a megfelelő kincstári bérrel; minden más illeték kizárásánál.

**A takarmány és termények (szalmás eléség)**

biztosítása szintén a legkedvezőbb feltételek mellett eszközölhető. A díjak itt is a lehető legmértékesebbek.

■ Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek. ■

Kiszághak, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlatot terményekért biztosítják, 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítást szolgát az igazgatóság Budapesten, (József-körút 8. sz.) és a vidéken illetékes ügyosztáék. 3019

**A zalathnai kénkovand ipar r. t.**  
**BRASSÓI**  
**kénsva- és műtrágya-gyára**  
 ajánlja legjobb minőségű mindennemű  
**MŰTRÁGYÁIT**  
 a t. ez. gazdaságönség b. ügyelmébe.  
 Árajánlatokkal készséggel szolgál a  
 Központi iroda, Budapest, IV., Bécsi-utca 5.

**A MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK.**

**Hirdetmény.**

A magyar kir. áll. vasútvonalak fényűzői közlekedési és kocsiszerelési és sepegi-állomásaitól vasúti kocsikhoz vasúti kocsikhoz a következő fog. időpontok:

A Törzsei járatok reggel 6 óra 10 perccel indulnak vasár 16 óráig vasárnapig, azaz reggel 6 óra 54 perccel indul a Kassaig azmial jelenleg vasár 6 óra 18 perccel érkezik; a Kassai járatok u. u. 1 óra 50 perccel indulnak vasár 10 óra 10 perccel érkezik; a Kassai járatok vasár 6 óra 30 perccel indulnak vasár 11 óra 10 perccel érkezik; az új járatok vasár 6 óra 45 perccel indulnak vasár 11 óra 15 perccel érkezik; a Törzsei járatok u. u. 6 óra 18 perccel érkezik; a Kassai járatok vasár 6 óra 18 perccel indulnak vasár 11 óra 10 perccel érkezik.

A sepegi-állomásról vasár 6 óra 54 perccel indul vasár 10 perccel később, azaz u. u. 1 óra 10 perccel érkezik; a sepegi-állomásról vasár 6 óra 18 perccel indul vasár 11 óra 10 perccel érkezik; a sepegi-állomásról vasár 6 óra 30 perccel indul vasár 11 óra 10 perccel érkezik; a sepegi-állomásról vasár 6 óra 45 perccel indul vasár 11 óra 15 perccel érkezik; a sepegi-állomásról vasár 6 óra 18 perccel érkezik; a sepegi-állomásról vasár 6 óra 18 perccel indul vasár 11 óra 10 perccel érkezik.

(Ünnepműködés nem érvényesül.)

Az igazgatóság.

**Hirdetmény.**

Karsai Vilmos és néhai Karsai Albert örökösének, Pusztá Nagy Teleki gazdaságában

**eladó 100 méterm. tavaszi bükköny**

à 6 ftr 50 kr. per 100 kilogram, továbbá

**eladó 3 db. egy és fél éves pinzgauji bika.**

Vasut posta és távirat állomás **Hatvan**, Hevesm. Tudakozódní Somogyi Sándor (tisztartónál) lehet. 3290

**Vető-árpa.**

Elsőrendű uradalmakból származó legfinomabb erdelti merva. és legjobb magyar vető-árpa ajánlatos juttatásos feltételek mellett. 3302  
**SAM. & JAC. REUF UNG. Ostra (Morvaország) és Bécs.**  
 Székesfehérvárról: Wma. H. Dr. Mehregassz No. 3. címre iratkozzék.

**Vadász-kustély.**

a kilditás területén lévő díszes erdőrezeti csarnok, mely különösen vadászkustélynak alkalmas,  
 ● **Olcsón eladó.** ●  
 Bővebb leírás **Dávid és fia** vállalkozó cégénél Újpesten. 3281

**Magyar Királyi Államvasutak.**

**Hirdetmény.**

Nyitólétszámok közötti vasúti kocsik.

Sajálthiba helyesbítés.

A magyar kir. áll. vasútvonalak fényűzői közlekedési és kocsiszerelési és sepegi-állomásaitól vasúti kocsikhoz vasúti kocsikhoz a következő fog. időpontok:  
 A Törzsei járatok reggel 6 óra 10 perccel indulnak vasár 16 óráig vasárnapig, azaz reggel 6 óra 54 perccel indul a Kassaig azmial jelenleg vasár 6 óra 18 perccel érkezik; a Kassai járatok u. u. 1 óra 50 perccel indulnak vasár 10 óra 10 perccel érkezik; a Kassai járatok vasár 6 óra 30 perccel indulnak vasár 11 óra 10 perccel érkezik; az új járatok vasár 6 óra 45 perccel indulnak vasár 11 óra 15 perccel érkezik; a Törzsei járatok u. u. 6 óra 18 perccel érkezik; a Kassai járatok vasár 6 óra 18 perccel indulnak vasár 11 óra 10 perccel érkezik.  
 A sepegi-állomásról vasár 6 óra 54 perccel indul vasár 10 perccel később, azaz u. u. 1 óra 10 perccel érkezik; a sepegi-állomásról vasár 6 óra 18 perccel indul vasár 11 óra 10 perccel érkezik; a sepegi-állomásról vasár 6 óra 30 perccel indul vasár 11 óra 10 perccel érkezik; a sepegi-állomásról vasár 6 óra 45 perccel indul vasár 11 óra 15 perccel érkezik; a sepegi-állomásról vasár 6 óra 18 perccel érkezik; a sepegi-állomásról vasár 6 óra 18 perccel indul vasár 11 óra 10 perccel érkezik.  
 A magyar kir. áll. vasútvonalak igazgatóságáé egyszerűsített a kötelező vasúti nyelven is.  
 (Ünnepműködés nem érvényesül.)

**Lapunk bekötési táblája**

**1 ftr 36 krétt (portmentesen)**  
 kapható kiadóhivatalunkban.

**Fedező mén,**  
 angol tel., esetleg félvér  
 kerestetik bérbevitelre.  
 Ajánlatok a származás, faj, szín, magasság és korév megjelölésével, valamint a bérletfeltelek közlésével teendők.  
 Cím: a kiadóhivatalban. 3304

**HIRDETÉSEK** felvétetnek a kiadóhivatalban **BUDAPEST,** 1161-ut 25-ik szám.

**Méltóságos Gróf Esterházy Sándor ur**  
 Pusztá-Kemenesi gazdaságában  
 utolsó posta **Nemes-Mugasi,**  
 eladó: **százezer drb. 2 éves akác-csemete** ezre 5 ftr; **hazai lajtiszta sima szőlővessző** ezre 4 ftr; **amerikai gyökerez r. selection vassző** ezre 15 ftr; **95-iki somlói lehér bor** hektója 30 ftr; **96-iki somlói lehér bor** hektója 25 ftr; **96-iki kemenesi vörös bor** hektója 24 ftr; **vövő litérezett hordójába vasutra szállítva.** 3285

**Megjelent a**  
**„KÖZTELEK ZSEBNAPTÁR”**  
 — 1897-ik évre —  
 Szerkesztik:  
**RUBINEK GYULA és SZILASSY ZOLTÁN,**  
 az Orsz. Mag. Gard. Egyes. titkárjai.  
**A „ZSEBNAPTÁR”**  
 praktikus új beosztással, gazdaság tartalommal a terjedelmű könyvitelei részével és jegyzéknaplával jelent meg.  
 Bólti ára 1 forint 50 ker.  
 Ára előfizetőknek és az Orsz. Mag. Gard. Egyes. tagjainak 1 ftr 20 kr.  
 Postadű 10 kr.  
 Megrendelhető a „KÖZTELEK” kiadóhivatalnál,  
 Budapest, 1161-ut 25. (Köztelek).



## Bérszántás gőzekével.

A legújabb eredeti **Fowler-féle Compound gőzekkel** tulajmivó-  
léso vállalkozik 3171

**WOLFF ERNŐ** gőzszántási vállalkozó,  
Budapest, Kelenföld, Fowler-telep.

## Eladok

Jól felszerelt 15.000 rúbiás 2405 pörösitű, 100.000 hazai vesztő, fajlisztos.  
Rújára portallion. Olasz Riezling, Budai zöld, Bálint, Bakator, ezre 120 fnt. Csemegye-  
fajók Portallion: Schassa pörös és fehér vegyesen, Muskat Lamel, ezre 120 fnt.  
Rupestris monticola: Passatuli, ezre 130 fnt. Berlandierin Mészeféhr, ezre  
200 fnt. Hazai vesztők: Jubark, Bálint, Olasz Riezling, Budai zöld, Fehér szőlő,  
Opertó, Zézus fekete, ezre 3 fnt. A vesztők típus, a minden látogatottól mentek.  
Kívántra eddigi vevőimől számos elismerő levelet mutathatok fel. Megrendelés-  
nél az ár 1/2-át foglaljuk kérem. Ötvenyök készítésre 1897-re előjegyzést elfogadok:

## BURGYÁN LAJOS

3045

Köves-Kállya, (Zalamegye).

## KAINIT

nagyban és kicsinyben.

Megrendelhető az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titká-  
ri hivatalánál (Budapest Köstelek).

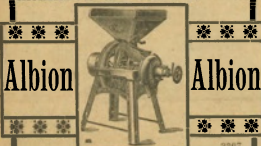
Á r a k s:

nagyban wagon-rakományonként ab Leopoldshall-Stassfurt,  
ömlesztett állapotban 106 fnt. zsákban szállítva 130 fnt. A va-  
suti szállítási költség a különböző távolság rendeltelési állomá-  
sok szerint 130-140 fnt között váltakozik.

Kicsinyben mm.-ként zsákkal együtt budapesti rakatárunkból egye-  
sületi tagok részére 2 fnt 80 kr., nem tagoknak 3 fnt.

A megrendelésnek egyidejűleg a kainit árát egyesületünk pénz-  
tárhoz beküldeni kérjük, a szállítási költségek a küldemény  
átvételénél fizetendők.

## HARRISON MC. GREGOR & Co.



## daráló-gépei

a legjobbak. Kapható

## Graepel Hugónál,

Budapest, V., külső váci-ut 46.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

## Paraszt

## socialismus.

Ez imen jelent meg  
**RUBINEK GYULA** az  
O. M. G. E. ügyvezető  
titkárnak nagyereklű la-  
nálmánytíve hazai szo-  
cális bajainak okairól,  
keletkezéséről a szók or-  
voslásának módjairól. A  
füzet 1 forintért lapunk  
kiszolgáltatásánál megren-  
delhető, a pénz előleges  
beküldése mellett.

## Homokszőlő telepítése.

Ira: Rácz Sándor.

Ára 1 fnt 50 kr.

## ELADO

60.000 drb 3 éves fekete fenyő (pinus  
austriaca) csembe, ezre 3 fnt; 25 mm. sárga  
oberdorfi takarmány répa mag. méter-  
mászása 20 fnt.

**STEPHANI LAJOS**, Fülek, Nógrádm. 3286

## SO% olajmegtakarítás.

## Önműködő

sűrű zsiradékhoz  
vas- és rézből,  
elsőrendű



## SO% olajmegtakarítás.

## kenőszelencék

egészen rézből,  
vagy egészen vasból.  
minőségben.

## TOVOTE kenőzsiradékok.

Az eredeti TOVOTE kenőzsiradékok egyedüli elárultója.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

**Kann és Heller,**  
Budapest.

## Az állattenyésztésnél és gazdaságban szükségeselt gyógyárít és vegyszereket.

különösen: zentian és kálmosgyökérpor, karbolsav, kehepor, kénvíz,  
keserűsó, marhapor, patakendők, rézgázok, salicil, salicylatus natron, szap-  
anyókré, üdítőlé, vasgázok, salctromas, kénas, sóvas, hóvas, csernav,  
borkősav, kőmészet, szalmiakész, kreolin, vascsin, kőtszerek stb. jutányos  
árak és pontos kiszolgáltatás mellett ajánl:

**Detsinyi Károly** drogeria-kereskedés Budapest, Firdő-ut. 10.

Árjegyzékkel kívántra szolgok. — Pontos címezést kérek. 3135

Tavaszi vetésre ajánlok:

## Német elite-tarlórépát

(Németországi eredeti dugványból termelve.)

Oberdorfi sárga óriás hengeres ..... á fnt 21.—

Eckendorfi vörös ..... á 24.—

Ma-muth Ebschhaus ..... á 20.—

plombált eredeti zsákokban bruttó 100 kgr. ab Prag készpénz-  
fizetés mellett levonás nélkül.

## Francia elite cukorrépa

póskált anyagrépáról tanúsítva:

1. Excelsior hozamra nézve minden kül- és belföldi  
terményt fölülmúló szacharin tartalom 170-180.2. Javított Brabant longue igen magas hozamú és 160-170  
szacharin tartalom.3. Keresztelt és eredeti Polgone (mennyesre nézve  
rendkívül nagy hozamú és 140-160 szacharin tartalom). Vahemennyi  
fajta á fnt 36.— pr. bruttó 100 kgr. készpénz fizetés mellett,  
szentő nélkül, ömlesztett zsákokban á 30 kgr. ab Prag.

Váloásig, tisztaság és csirkepepéséért teljes jótállást vállalunk.

Fizetési módok: Nagyobb teleknek egyetegy szent.

Levelezés magyar, német, francia és angol nyelven.

**ADALBERT WERNER,**

magkultúrát Német- és Franciaországban.

Iroda: Prag, Perle No 1804. 3154

## Birtok bérlet.

Vasvármegyében, a déli vast Dömötöri állomás mellett  
Szombathelytől mintegy 16 kilométer fekvő Puszt-Tarothára,  
körülbelül 1000 hól (200 0/0 óles) térfalattal melegt 2/3 része  
szántóföld, a többi rét és erdő, elegendő és jól épültekkel, kényel-  
mes ury lakka, jó kertekkel vízi malommal, szép vadászattal

## folyé év október hó 1-től

12 évi időtartamra bérbe adatik.

Az élő és holt leltár készpénzben lesz megváltandó. Óvadék  
kivántatik.

Börbebb felvilágosítást ad

**OBERMEYER JENŐ** számtartó,  
Sorki-Tótfaluban u. p. Dömötöri. 3286

Közvetítők teljesen kizárva.